

„Уметничка галерија представља значајну културну институцију у Србији...“

— истакао је др Лазар Трифуновић у разговору са нашом сарадницом

Приликом свечаног отварања зграде Уметничке галерије „Надежда Петровић“ у Чачку, која је свој рад почела меморијалом Прве југословенске изложбе 1904. године, говорио је и Лазар Трифуновић, директор Народног музеја у Београду. Искористили смо ову прилику да бисмо му поставили неколико питања о значају Прве југословенске изложбе за културну историју наше земље и њеном доприносу у уједињавању уметничких традиција Јужних Словена.

У крајем разговору Лазар Трифуновић је рекао:

— Прва југословенска изложба организована је у Београду 1904. године и дошла је као резултат изузетних напора које је чинила једна прогресивна група Великошколске омладине. Идеју за ову, у то време јединствену изложбу, дали су др Милоје Васић и Михаило Валтровић, а обиман и сложен посао око њеног организовања обавили су, углавном, млади људи из редова Великошколске омладине.

То је, уствари, наставак борбе за југословенско јединство које се

протеже кроз читав XIX век и којој су свој допринос дали наши највећи умови: Петар Петровић-Његош, Вук Карадић, Штросмајер и други.

Прва југословенска изложба имала је двострук значај, и то прво да афирмише идеју југословенства, односно, жељу да се оствари држава на заједници југословенских народа, а друго да покаже како уметничке снаге у овом поднебљу словенског југа чине једну интегралну југословенску културу.

На овој изложби је излагало нешто мање од сто уметника са преко 450 дела, а на њој су спојене три различите ликовне генерације из четири разна центра (Београд, Загреб, Љубљана и Софија). Због тога, изглед Прве југословенске изложбе није био уједначен. Када се данас гледају све ове слике, уочавају се две битне концепције: прва — конзервативно и национално-романтичарско опредељење и, друга — прогресивне тенденције импресиониста који су се тада први пут појавили у тако великом броју. Зато данас и можемо да кажемо да ова

Др Лазар Трифуновић

изложба представља прву велику манифестацију импресионизма на нашој територији.

— Ова изложба у Чачку представља један покушај да се изложе уметничка дела аутора који су излагали 1904. године у Београду. То није реконструкција у правом смислу речи, јер је то и немогуће, пошто су многе слике изгубљене или пропале. Па ипак и оваква изложба показује доволно убедљиво шта се све догађало у нашој уметности почетком двадесетог века, и нарочито истиче прогресивне тенденције које су касније постале носилац југословенског уметничког развоја.

— И на крају неколико речи о институцији чија је заслуга што је отворена ова изложба?

— Уметничка галерија „Надежда Петровић“, која је овом изложбом отворена, представља једну значајну културну установу у Србији. До садашње изложбе под називом „Меморијал Надежде Петровић“ дале су веома значајне резултате, нарочито на плану проширивања веза између југословенских уметника.

Б. МИЛЕНКОВИЋ